

partir d'una obra visual ingent, Martí ha anat teixint un mapa de la nostra història des de diferents punts de vista i des d'àmbits diversos. Ha bussejat en la nostra memòria, i n'ha fet denúncia quan ha calgut. Amb això vull dir que la seva obra no és un mer document cec sobre la nostra trajectòria, ni molt menys: Toni Martí es mulla de dalt a baix, i ens presenta al davant allò que hem estat, allò que som i possiblement allò que serem, encara que a vegades ens resulti molest tant de mirall. Té documentals que han creat escola i història, com *El tren petit* (1996), i altres que han testimoniat l'espoli del territori, la riquesa que encara ens queda i les dificultats per a la seva conservació, com *Els límits de la Costa Brava* (2003). Ara presenta un documental sobre la gastronomia del nostre territori. Sovint ens vantem que les nostres menges fonamenten una part important de la cultura culinària general del país: els nostres suquets, els mar i muntanya difícils i saborosos... *El territori al plat* (2010) és un pas més cap al tancament del cicle baixempordanès que a poc a poc està construint el director. Són 25 anys de feina; imprescindible.

Pla, sempre Pla | Finalment, Josep Pla tindrà una càtedra a la Universitat de Girona. A tres bandes, la Universitat de Girona, la Fundació Josep Pla i el Grup 62 ho han fet possible. Amb diners, amb personal, amb iniciativa. Xavier Pla n'és el director. A hores d'ara, parlar de Pla és anomenar un

dels més grans escriptors haguts mai en la nostra llengua. No crec pas que ningú ho pugui discutir; ni tampoc és necessari fer-ne rànquings. Pla és el gran prosista del segle passat, almenys això és segur. L'aparició de la seva *Obra completa* en l'edició històrica de Destino va marcar una fita en el món cultural de casa nostra; una fita no tan sols literària, sinó també editorial, gairebé social. Juntament amb la iniciativa universitària, el Grup 62 ha presentat també la reedició d'aquesta obra magna; una obra desigual, si així ho voleu -és complicat estar sempre a l'alçada durant 30.000 pàgines-, però on podem trobar alguns dels textos imprescindibles de la nostra literatura, allà on la prosa de Pla s'eleva damunt excel·lències insospitades. És una molt bona notícia, per a tots plegats. Som el que som, i Pla hi té alguna cosa a veure.

LA GARROTXA

joan sala

El Museu del Paisatge de Catalunya | Després d'un treball previ, d'anys, per part d'un grup d'experts en paisatgisme procedents de diverses disciplines, s'ha presentat el projecte museogràfic i el pressupost d'execució per a la creació del Museu del Paisatge de Catalunya, i l'Ajuntament d'Olot l'ha aprovat per

unanimitat. Aquest nou espai s'ubicarà a l'edifici de l'Hospici i per tant es desmantellarà l'actual Museu Comarcal de la Garrotxa, que s'hi va instal·lar el 1986. És un projecte ambiciós, dissenyat amb una visió molt oberta, que necessita un important pressupost per fer-lo factible. Es compta amb l'aportació de diverses obres artístiques, especialment provinents del MNAC, del qual el museu olotí és una delegació. S'ha fet èmfasi en el fet que es passa d'un museu comarcal a un d'àmbit nacional, on a més dels paisatgistes de l'Escola d'Olot hi ha, lògicament, representats els altres corrents paisatgistes del país i els seus principals components, des de les primeres manifestacions d'aquesta temàtica fins a les darreres aportacions, i que recull, per tant, diverses tècniques, formats i llenguatges. Es preveu iniciar les obres a començament del 2011, i que tinguin una durada d'uns dos anys. En el mateix edifici de l'Hospici hi ha la seu tècnica de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, de manera que el conjunt constituirà un espai dedicat a l'estudi del paisatge en els seus diversos vessants: artístic, social, ecològic... Tot plegat hauria de contribuir a convertir la ciutat en un referent nacional en aquest camp.

La perifèria com a protagonista | El novembre passat es va celebrar el seminari «Franges. Els paisatges de la perifèria», organitzat per l'Observatori del Paisatge, que s'ha caracteritzat des de sempre per l'originalitat de les

>> *La Càtedra Josep Pla, davant la reedició de l'Obra completa.*

ACN

>> *Dossiers dels jardins de l'Observatori del Paisatge.*

>> *«Franges. Els paisatges de la perifèria», organitzat per l'Observatori del Paisatge.*

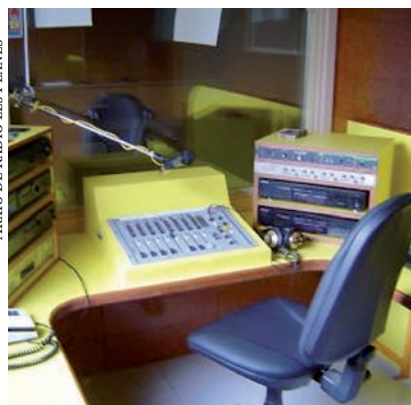

JOAN SALA

seves propostes. En aquest cas la temàtica eren les perifèries, sovint paisatges desendreçats, inacabats i amb connotacions negatives que tenen repercussions sobre el benestar de la població, ja que la qualitat de vida està vinculada amb la qualitat del paisatge. El seminari proposà noves formes d'intervenció i de gestió del paisatge, així com lectures alternatives a les habituals. Per entendre les perifèries calen mirades molt variades, de l'art a la literatura, de la música al cinema, de la fotografia a l'arquitectura, de la geografia a la sociologia. I encara ha tingut lloc un altre esdeveniment que afecta el territori: la presentació de *l'Atlas paisatgístic de les terres de Girona* i l'exposició de pintures reproduïdes al llibre, que s'ha fet en aquesta i en les altres set comarques.

Ràdio les Planes | Aquesta emissora ha celebrat el seu trentè aniversari i, sembla, és una de les ràdios locals més antigues del nostre país. Ha enfocat la seva programació cap a temes que poguessin interessar els planencs, ha estat present en els actes on ha pogut participar i que s'han fet al municipi, i ha millorat, a poc a poc, les qüestions tècniques i els continguts. Actualment emet durant el cap de setmana una programació personalitzada, i els altres dies radia música i la publicitat que la sosté. No és gens fàcil aguantar entitats com aquesta amb els pocs mitjans dels quals disposen, i és just encoratjar els seus responsables.

>> *Instal·lacions de Ràdio les Planes.*

ARXIU DE RÀDIO LES PLANES

EL GIRONÈS

dani vivern

De camins nous i vells | És probable que a mitjà termini es produeixi una progressiva transformació –o diguem-ne minva– del paisatge del Gironès respecte a com el tenim ara. De fet, fins i tot és possible la desaparició del concepte *Gironès* com a denominació de comarca. Els geògrafs sempre han posat en dubte l'existència d'aquest ens perquè –afirmen– el tros així anomenat no té característiques que el defineixin i el desmarquin de la Selva i de l'Empordà. Terra de pas des de mil·lennis, el Gironès continua tenint aquesta tendència a fer de passadís, de pont entre dos paisatges, tant si vol com si no vol. La broma ja va començar amb la Via Heràclia, segurament potenciada amb més carrils i àrees de descans –llavors anomenades *mansiones*– quan es transformà en Via Augusta. I així anar fent, fins que els trens, l'N-II, l'autopista, el TAV i les línies d'alta tensió –tot retroalimentant-se en un imparable *feedback*– han envaït un sector considerable del territori. ¿Serà fer de corredor, com el que suporten al Maresme, el senyal d'identitat definitiu de la nostra presumpta comarca? Les noves centrals elèctriques a Bescanó, per alimentar la MAT, reforcen aquesta hipòtesi. L'ampliació de l'A-7, també. I el desgavell ferroviari *sub-peri-circum-elev-urbà* eleva aquests símptomes a astra-

>> *L'ampliació de l'A-7 al seu pas per Sarrià de Ter.*

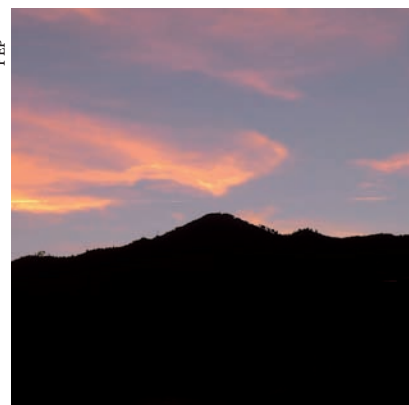
ACN

canada que els germans Marx signarien gustosament.

Les noves rutes, línies, vies, pistes i corredors que floreixen al Gironès no ens faran més feliços perquè puguem anar a París en quatre hores, navegar per la Xarxa a 500 Mb, o perquè quan nevi puguem continuar emocionant-nos amb la Belén Esteban o amb *La Marató* mentre mantenim el congelador amb vida. Simplement, són part del destí d'unes terres que l'orografia, els rius i altres factors naturals i humans han forçat a ser transitades. Allò que potser sí que ens farà una mica més feliços serà –o ja és– redescobrir els vells camins, corriols i rodals de sempre: alguns racons excelsos de la zona de Canet d'Adri, les riberes del Ter, les deveses aquí i allà, i uns boscos encara contundents i més propers que mai gràcies a les vies verdes, els carrils bici, les antigues rutes dels carrilets... El pla de Salt ja és història, les banyades al Ter no són possibles ni en l'espai virtual, Sant Roc a Vilablareix ja no és el mirador més freqüentat pels saltencs, però a poc a poc anem retrobant –recuperats, restaurats, accessibles– alguns diamants paisatgístics i emblemàtics com Sant Miquel, Sant Grau, Sant Julià de Ramis... que encara avui configuren el marc d'un territori al qual alguns neguen la comarcalitat, però amb una personalitat innegable i tossuda.

Molts intel·lectuals, artistes, viatgers i preturistes van conèixer i enamorar-se de Girona perquè la van veure en passar-hi en tartana, en tren, en cotxe o fins i tot a peu. Era una imatge real, *passejable*. I sortosament, per més corredors i vials que la trepitgin, la ciu-

>> *Sant Grau, paisatge emblemàtic.*

PEP